N° 151.

MIDDELBURGSCHE COURANT.

1861.

Dingsdag 17 December.

Deze courant verschijnt des dingsdags, donderdags en zaturdags.
Binnen deze gemeente en Vlissingen geschiedt de uitgave den avond te voren ten 8 ure.
De abonnementsprijs per drie maanden is ƒ 3, franco per post ƒ 3,40.
De inzending van advertentien kan geschieden tot tien ure des morgens.

UITGEVERS:
DE GEBROEDERS ABRAHAMS.

De prijs van gewone advertentien is 22 cent per regel; van huwelijks, geboorte doodbekendmakingen enz. van één tot zes regels ƒ 1,50, voor elken regel daarboven 22 cent; met 35 cent zegelregt voor elke plaatsing. De betaling geschiedt kontant. Buitengewoon groote letters worden berekend naar de plaats die zij innemen.

V. KLEEUWENS EN ZOON GOES BOEKHANDEL

Bij deze courant behoort een bijvoegsel.

Editie van maandag avond 8 ure.

Middelburg 16 december.

Nadat nog onderscheidene amendementen op het wetsontwerp tot vaststelling van hoofdstuk V (binnenlandsche zaken) der begrooting voor 1862 waren aangenomen, is dat hoofdstuk in de zitting der tweede kamer van heden **verworpen** met 37 tegen 33 stemmen.

Zaturdag spraken bij de afdeeling onderwijs verscheidene leden over de wijze waarop de onderwijswet wordt toegepast, en waarbij de regering of de gemeentebesturen, naar hun beweren, niet de noodige onpartijdigheid in acht namen. De posten van de beurzen voor studerenden van subsidiën voor het onderwijs en van de kweekscholen voor onderwijzers werden bij amendementen aanzienlijk verminderd. De beraadslaging werd aangevangen over de afdeeling kunsten en wetenschappen, waarvan eenige artikelen werden aangenomen.

Van de zittingen van vrijdag en zaturdag vindt men de verslagen in het bijvoegsel van dit nommer.

In de eerste kamer is zaturdag het wetsontwerp tot opheffing van het regt van kollatie, voor zoo ver het aan den staat behoort, met algemeene stemmen aangenomen, na eenige diskussie, waarbij echter geene bedenkingen tegen het ontwerp zelf werden aangevoerd. De meeste sprekers handelden over den weg, die gevolgd zou moeten worden bij eene eventuële opheffing van de partikuliere kollatien.

In de zitting van heden zijn de wetsontwerpen tot nadere verandering der inrigting der gevangenissen en de begrooting van den arbeid der gevangenen voor 1862 aangenomen. Aanstaanden woensdag zal het wetsontwerp betrekkelijk den raad van state in behandeling worden genomen.

Bij de kamer van koophandel en fabrieken alhier ligt voor belanghebbenden ter inzage eene opgaaf omtrent den handel en de scheepvaart van Groot-Brittanje en Ierland, over de maand en de tien maanden, geëindigd 31 oktober 1861.

De gemeenteraad alhier zal op morgen des namiddags ten twee ure, weder eene openbare zitting houden, ter behandeling van de volgende onderwerpen: missives van gedeputeerde staten, goedkeuring raadsbesluiten; procedure in zake de gasverlichting.

Wij vernemen dat de officier van justitie bij de arrondissements regtbank alhier appèl heeft aangeteekend tegen het vonnis dier regtbank van 28 november jl., gewezen in de zaak van dr. D. J. Geersens, te Oostburg, waarbij de exceptie van nietigverklaring der dagvaard door de regtbank is aangenomen.

* Men schrijft ons heden uit Vlissingen:

„Gisteren namiddag is in de Nieuwe kerk der hervormde gemeente alhier, voor het eerst eene afzonderlijke godsdienstoefening voor de militairen en schepelingen gehouden, waarbij de zang werd geakkompagneerd door de hoornmuziek van het 2e regement infanterie.

„Deze wijze van begeleiding heeft tamelijk wel voldaan, en kan bij meerdere oefening zeer doeltreffend worden; vooral, wanneer men in het oog wil houden, dat het akkompagnement alleen dient om de zangers te steunen en te leiden, en daarom niet te sterk mag zijn."

Het door den minister van marine te kennen gegeven voornemen om de werf van aanbouw te Vlissingen op te heffen, heeft ook op het eiland Noord-Beveland verzoekschriften in het leven geroepen. De volgende adressen die we op verzoek mededeelen, zijn reeds met een groot aantal handteekeningen voorzien.

Aan zijne majesteit den koning.

Sire!

De ondergeteekenden, inwoners van Noord-Beveland, hebben met veel belangstelling kennis genomen van den wensch en het betoog door de staten van dit gewest aan uwe majesteit kenbaar gemaakt, tot behoud van de maritime inrigtingen en timmerwerven te Vlissingen.

Deze stad toch is: om de door haar betoonde veerkracht in den 80jarigen oorlog, om de van haar uitgegane zeehelden, om hare wederwaardigheden, om haar tegenwoordig bestaan als eene schoone oorlogshaven te regt dierbaar bij de zeeuwen. Het historische Vlissingen, het zeeuwsche, het maritime Vlissingen is als zoodanig een bestanddeel der zedelijke kracht voor geheel ons gewest, ja ook van Nederland.

Het is daarom, sire! dat de ondergeteekenden eerbiedig de vrijheid nemen om aan uwe majesteit hunne volkomene adhesie bekend te maken, aan bovengedacht adres der staten van Zeeland.

Aan de eerste (tweede) kamer der staten generaal.

Edelmogende heeren!

De ondergeteekenden, inwoners van Noord-Beveland, nemen de vrijheid om aan UEdelmogende hunne adhesie kenbaar te maken, aan den inhoud van het adres der staten van Zeeland, ingezonden aan uwe vergadering, tot behoud van de maritime inrigtingen en timmerwerven te Vlissingen.

De zaak van Vlissingen is eene zeeuwsche zaak, welker instandhouding met het nationaal gevoel en de zedelijke kracht der bevolking verbonden is.

Zij hopen op UEdelmogende medewerking in dezen zin en betuigen voorts aan UEdelmogenden het verschuldigde respekt.

* Men schrijft ons uit 's Gravenhage, 15 december:

„De stand der partijen in de tweede kamer is tegenwoordig zoo verward, dat men uit de zekerste premissen geene zekere konklusie kan trekken. Zou men, na al het geschrijf en gewrijf over de loterijzaal, niet gedacht hebben, dat de voor de verdere verbouwing aangevraagde som met eene verpletterende meerderheid verworpen zou zijn? En echter wierd die aangenomen. Had men niet moeten onderstellen, na de verbolgenheid der kamer over de kunstgewrochten van den rijksbouwmeester, dat zij zijn traktement, en dus zijn ambt van de begrooting zou hebben geschrapt, te meer daar zij kort te voren zoo weinig erbarming voor den sekretaris der rijkskommissie voor statistiek (tegen welke bijna geen bezwaren waren ingebragt) had aan den dag gelegd? Wederom buiten alle waarschijnlijkheid werd de rijksbouwmeester gehandhaafd, als of het van den beginne af om een goedkeurend votum over zijn werk ware te doen geweest. Na deze verrassende wendingen behoeft het dan ook geene verwondering te baren, dat, terwijl ik eene week geleden schreef dat het algemeen gevoelen was dat de begrooting van het departement van binnenlandsche zaken zou worden aangenomen, ik nu genoodzaakt ben te melden dat men zich op dit oogenblik overtuigd houdt dat zij zal worden verworpen. Aanneming of verwerping zal echter vermoedelijk slechts met eene zeer kleine meerderheid geschieden. De partij, die in den minister „onzen spoorwegman" ziet, zal natuurlijk als één man vóór stemmen; doch de groote massa dergenen, die in hem nog andere eigenschappen verlangen dan deze, zal niet minder zeker tegen stemmen; en beide partijen wegen elkander in die mate op, dat eene juiste berekening van den vermoedelijken uitslag onmogelijk is.

„De heer van Heemstra schijnt reeds sinds geruimen tijd het plan gekoesterd te hebben om af te treden; hij wilde echter eerst de behandeling van het budget doen afloopen, om niet ontijdig ontbinding in het ministerie te brengen. Hoe het nu echter met de stemming over zijne begrooting gaan moge, zijne aftreding schijnt zeker. Er loopen reeds allerlei geruchten over de reconstitutie van het kabinet; voor het oogenblik is daarvan met zekerheid nog niet veel te zeggen. Men wil echter, dat, indien er geene algeheele krisis ontstaat, de heer van Goltstein als minister van buitenlandsche zaken in het kabinet treden en de heer van Tets zich weder met de portefeuilje van binnenlandsche zal belasten, zoo dat alsdan een nieuwe minister van financiën zou moeten gezocht worden. Voor deze portefeuilje wordt nog geen kandidaat genoemd."

Wij vernemen, dat door de heeren J. J. van Limburg Brouwer, J. D. Fransen van de Putte, H. Muller Szn., A. W. van Eeghen, jhr. P. Hartsen, C. F. W. Wiggers van Kerchem, A. baron Sloet van Oldruitenborgh, F. s' Jacob en W. J. van den Broek, het plan is gevormd tot oprigting eener Nederlandsch-Indische katoen-maatschappij. Men zal zich herinneren dat eerstgemelde onlangs, zoo hier ter stede als te Rotterdam, zijne denkbeelden aangaande de katoen-kultuur en hare ontwikkeling op Java uiteenzette. Daaraan is het plan, dat, zoo als uit de opgemelde namen blijkt, dan ook te Amsterdam en Rotterdam evenzeer bijval en ondersteuning vond, zijn oorsprong verschuldigd. De koncept-statuten, later door eene algemeene vergadering vast te stellen, zijn gereed, en aan een en ander is bereids bij cirkulaire bekendheid gegeven. Men heeft genoegzamen grond om te verwachten, dat het vereischte kapitaal spoedig bijeengebragt zal zijn, en het plan binnen een niet lang tijdsverloop tot uitvoering zal komen.

(*Amsterdamsche courant.*)

Vrijdag avond ten half acht ure is in de katoenfabriek van de firma den Heider & comp., staande op de Heerengracht te Leiden, een hevige brand uitgebroken, waardoor de fabriek geheel in de asch gelegd en een duizendtal arbeiders buiten werk geraakt is. De brand schijnt ontstaan te zijn in de nabijheid der stoommachine en zich eensklaps aan de overige lokalen te hebben medegedeeld en ook verder aan de fabriek van den heer H. J. van Wensen. (*N. Rotterd. courant*).

Naar men verneemt zijn door het departement van koloniën aan den heer F. R. van Lansberge, gouverneur der kolonie Suriname, toegezonden de versierselen van ridder 2e klasse met de Ster der Stanislas-orde, waartoe Z. M. de keizer aller russen dien landvoogd heeft benoemd.

De heer Splittgerber, konsul van Pruissen te Amsterdam, heeft de vlag van de korvet Amazone, waarvan wij in ons vorig nommer melding maakten, toegezonden aan den admiraal der pruissische vloot, prins Adalbert. Deze heeft haar jl. dingsdag ontvangen. Volgens berigten uit Berlijn is een pruissisch zeeofficier naar 's Hage gezonden om langs de hollandsche kusten en zandbanken naar de Amazone te zoeken. Alle geruchten worden overigens bevestigd dat het wrak van dit vaartuig reeds aan onze kusten is aangespoeld.

Het tweede genootschap van Teylers Stichting heeft besloten voor het jaar 1862 de volgende prijsvraag uit te schrijven, betreffende het vak der geschiedkunde: „Een zoo mogelijk volledig en kritisch overzigt van de staatspartijen en politieke inzigten, die in ons vaderland van het jaar 1781 tot 1789 hebben bestaan." De prijs voor de best gekeurde verhandeling is eene goude medalje, ter innerlijke waarde van ƒ 400. De inzending moet geschieden vóór den 1 april 1863.

Hoewel bij de najaars-examens het personeel der hulponderwijzers over het geheele rijk met 123 is vermeerderd, blijft er nog maar groote behoefte bestaan. De Nieuwe bijdragen voor november bevat 114 opgaven van vakante betrekkingen, terwijl er nog vele plaatsen vakant zijn, welke in dat tijdschrift niet zijn vermeld. Aan sommige scholen zijn twee plaatsen onvervuld, zoo als te Brakel, Alblasserdam, Wilp, Smilde; te Roermond drie, en voor de gemeente Apeldoorn worden vijf hulponderwijzers gevraagd.

Blijkens kennisgeving van den minister van binnenlandsche zaken aan gedeputeerde staten der verschillende provinciën, zal voortaan een groot gedeelte van het statistieke werk betreffende het lager onderwijs van de distrikts-schoolopzieners overgaan op de provinciale bureaux voor statistiek. Daardoor zou de noodige eenheid en naauwkeurigheid gemakkelijker kunnen verkregen worden dan tot dusver het geval is geweest, en de schoolopzieners van het lastigste gedeelte van hunne taak worden ontheven.

Onder het hunnebed op Eldersveld, gelegen in de gemeente Sleen tusschen Noordsleen en Schoonoord, zijn overblijfselen gevonden van den ouden tijd. Terwijl men bezig is om het bed te vernietigen heeft men daaronder ook een vloer ontdekt, geheel van straat- en keisteenen gelegd, eene lengte hebbende van p. m. 7 en eene breedte van 4 el, waarop de zeer zware en groote steenen nog rustende waren, zonder dat de vloer op de eene plaats meer gezakt was dan op de andere. Men is met het opdelven er van reeds bezig. Hij is gelegd even als eene hedendaagsche straat, was ook zoo effen en vlak en de steenen zijn nog gaaf. Het hunnebed is gekocht door de heeren W. Langeveld en P. Keizer te Schoonoord.

Benoemingen en besluiten.

ADEL. Bij koninklijk besluit van den 5 februarij dezes jaars is adeldom verleend met het praedicaat van jonkheer, aan de heeren W. van Andringa de Kempenaer en mr. J. B. van Andringa de Kempenaer.

RIDDERORDEN. Vergunning verleend aan den kapitein van den grooten staf jhr. C. H. F. du Monceau, adjudant des konings, tot het aannemen en dragen van de versierselen van officier der orde van het Legioen van eer, hem door den keizer der franschen geschonken.

MINISTERIËLE DEPARTEMENTEN. Benoemd tot raad-adviseur bij het departement van justitie de heer P. H. Brocx, thans referendaris; tot referendaris, inspekteur der gevangenissen, bij genoemd departement de heer J. A. H. Netscher, thans hoofdkommies, tevens adjunkt-inspekteur der gevangenissen; en tot referendaris bij het departement van financiën de heer H. J. W. Visser, thans hoofdkommies.

Eervol ontslag verleend uit de betrekking van hoofdkommies bij het departement van justitie, met 1 januarij 1862, aan mr. B. Kleszenaar, onder bepaling dat die betrekking onvervuld zal blijven.

MARINE. Pensioen verleend, op daartoe gedaan verzoek ingaande met 1 januarij 1862, ten bedrage van ƒ 1500 's jaars,

aan den kapitein-luitenant ter zee J. H. Beelaerts, wegens in en door de dienst ontstane ligchaamsgebreken.

Bevorderd tot kapitein-luitenant ter zee de luitenant ter zee 1e klasse P. van der Velden Erdbrink; en tot luitenants ter zee 1e klasse, de luitenants ter zee 2e klasse H. L. Jolly en W. F. de Bruyn Kops.

Benoemd tot scheepsklerken bij de nederlandsche zeemagt, met ingang van 1 januarij 1862, P. D. G. Piccardt, E. C. F. van Ingen, N. W. Lasonder, F. W. Sprenger, F. D. Clarkson, F. H. A. Pool, A. M. Montijn en N. Bresser.

REGTBANKEN. Op verzoek eervol ontslag verleend uit de betrekking van regter-plaatsvervanger in de arrondissements regtbank te Middelburg, aan mr. D. A. Berdenis van Berlekom.

Kerk- en schoolnieuws.

* De dag van gisteren, zondag, was voor de evangelisch-luthersche gemeente te 's Gravenhage in driedubbele mate gedenkwaardig: zij vierde namelijk het 250jarig bestaan der gemeente, het 125jarig bestaan van het weeshuis en 't 100jarig bestaan van het tegenwoordige kerkgebouw. De heer Meppen hield, naar aanleiding van 1 Petrus II: 5, de feestrede, waarin hij een historisch overzigt gaf van de lotgevallen der gemeente. De plegtigheid werd bijgewoond door H. M. de koningin, hertog Bernhard van Saksen-Weimar, den kommissaris des konings in Zuid-Holland, den burgemeester der residentie, leeraren van verschillende kerkgenootschappen enz.

Bij deze gelegenheid werden uitmuntende liederen gezongen, opzettelijk door den heer Meppen vervaardigd.

— De heer Pantekoek, voor het beroep naar Haarlem bedankt hebbende, heeft de kerkeraad der nederduitsche hervormde gemeente, ter voorziening in de bestaande vakature, het volgende alfabetisch gestelde twaalftal gemaakt, de heeren: J. M. Bakhoven, te Franeker; dr. T. K. M. von Baumhauer, te Zutphen; L. van Daalen, te Philipsland; B. ter Haar, te Nijmegen; R. J. Jungius, te Drempt; W. C. E. Koch, te Delft; L. H. Koolhoven, te Bergambacht; dr. F. W. Merens, te Vlissingen; J. Posthumus Meyjes, te Groningen; J. Stemberg, te Arnhem; H. Worst, te Epe; C. T. Zeeman, te Wilsum.

Marine en leger.

* Uit Groningen schrijft men ons 10 dezer:

„Onlangs is door den minister van oorlog bepaald, dat het administratieve gedeelte der dienst in de tweede en zesde militaire afdeeling opgedragen zou zijn aan den onder-intendant in de tweede militaire afdeeling, standplaats Arnhem. Men juicht dezen maatregel over 't algemeen zeer toe, vooral uit het oogpunt van bezuiniging, waarover thans in de tweede kamer der staten generaal zoo vele woorden worden gewisseld. Men dacht namelijk, dat nu aan den onder-intendant een meer werkzamen en nuttigen werkkring zou worden aangewezen, b. v. de vervulling van de thans bestaande vakature in de tweede militaire afdeeling. Tot nog toe heeft dit evenwel niet plaats gehad. De onder-intendant bevindt zich nog steeds te Groningen en is belast met het toezigt over de garnizoens-infirmerie, de militaire bakkerij en nachtleger, bezigheden, die vroeger aan den garnizoens-kommandant waren opgedragen. Het toezigt over genoemde inrigtingen vordert intusschen zeer weinig tijd, zoo dat men met grond vraagt, of het niet wenschelijk was dat toezigt, gelijk vroeger, aan den garnizoens-kommandant op te dragen, en zoodoende eene bezuiniging te maken van (zijn wij wel onderrigt) f 2200?"

— Het etat-major van Zr. Ms. schroefkorvet Prinses Amelia, den 10 dezer ter reede van Vlissingen gekomen en van daar naar Nieuwediep vertrokken, is zamengesteld als volgt: kapitein-luitenant ter zee A. J. Kroef, kommandant; luitenants ter zee 1e kl. jhr. W. F. van Spengler, 1e officier en P. F. Bezemer; luitenants 2e kl. J. D. J. van der Hegge Spies, W. F. Meijen, T. C. Gobée, A. J. Visser, W. van Oorschot, D. M. G. de Swart; officier van gezondheid 2e kl. C. A. H. Bünte, 3e kl. J. B. Coomans de Ruiter: officier van administratie 2e kl. J. W. van der Wulp, 3e kl. H. C. Deuffer Wiel en J. C. de Vriese. Deze bodem zeilde den 15 augustus 1861 van Batavia, kwam den 28 september ter reede van Simonstad aan, vertrok uit Simonsbaai den 17 oktober en kwam den 29 oktober te St. Helena.

— Volgens een schrijven uit den Helder aan de Utrechtsche courant, heeft den 11 dezer eene eerste wekelijksche algemeene inspektie op de oorlogschepen plaats gehad, zoo als door het geneeskundig departement van marine is voorgeschreven. Daarbij zijn 83 matrozen met de zelfde oogziekte besmet gevonden als die van het fregat Evertsen, waarvan er nog ruim 100 in het hospitaal liggen.

— Door den minister van oorlog is ter kennis van het leger gebragt het reeds door ons gemelde besluit des konings, waarbij is bepaald, dat voortaan door Zr. Ms. adjudanten en die van de prinsen van den bloede beneden den rang van generaal-majoor, zal worden gedragen de hoed met zwart zijden boordsel, zoo als die bij Zr. Ms. besluit van 18 augustus 1860 voor de generaals van het leger is vastgesteld, met uitzondering van de pluim die voorgenoemde adjudanten wel van gelijk model doch van groene in plaats van witte vederen zal zijn.

Koloniën.

De gisteren aangekomen landpost uit Oost-Indie heeft geen nieuws van groot belang medegebragt. Aan het overzigt van het Bataviaasch handelsblad van 31 oktober ontleenen wij het volgende:

„De langdurige spanning is opgehouden. De nieuwe gouverneur-generaal, mr. L. A. J. W. baron Sloet van de Beele, heeft, na in den namiddag van den 17 oktober met zijn gezin in welstand ter reede alhier te zijn aangekomen, den daaropvolgenden morgen zijne plegtige intrede gedaan, en weder een dag later het bestuur overgenomen uit handen van den vice-president van den raad van Nederlandsch-Indië.

„Den 25en is z. exc. daarop naar Buitenzorg vertrokken, na alhier de gewone dienstplegtigheden te hebben vervuld, bestaande in het geven van diners, receptiën enz. Algemeen is, na het ontvangen van den eersten indruk, de ingenomenheid met een man, die ons tusschen de officiële vormen weder eens den mensch in den goeverneur-generaal doet zien. Reeds spiegelt zich die opvatting af in eene menigte mythische anekdoten — te ongerijmd om historisch te zijn — waarmede het volksvernuft in gezellige kringen zijne ongekunstelde goedwilligheid en flinkheid afschetst.

„Gelijk de laatste besluiten, door den afgetreden landvoogd geteekend, handelden over het plaats nemen van inlandsche kantoorbedienden der ambtenaren achter hunne rijtuigen en de buiten werking stelling van het reglement op de pannebakkerijen, zoo betreffen de eerste, door den nieuwen genomen, de oppassers en het kostuum van ambtenaren bij het stoomwezen. Deze opmerking — het voorafgaande bewijst het ten overvloede — is geene aanmerking op de handeling, maar strekt veeleer tot kenschetsing van de duizende beuzelingen, waarmede het hoofd van een bewindvoerder in dit officiële land zich moet bemoeijen. Neen! wij verwachten allengs van den nieuwen landvoogd ook een aantal meer ingrijpende besluiten, dan de begraafplaats- en brandspuitreglementen, die in de staatsbladen, onder het bewind van den heer Pahud, zoo groote plaats innemen.

„Dat het goevernement aanvangt den weg der vuige zelfzucht te verlaten, straalt door in een opmerkelijk besluit, *dezer dagen afgekondigd ten opzigte der opiumpacht.* Terwijl onder het tusschenbewind van den vice-president in twee vorige besluiten, op verzoek der hoofden van een paar landschappen in Palembang, de invoer en het gebruik van opium aldaar zijn verboden, werd onlangs dat verbod ook uitgestrekt tot enkele plaatsen van Java, die dus niet in de aanstaande verpachting zullen deelen, en wel met het schoone doel, „om het opiumverbruik op Java en Madura geleidelijk te doen verminderen." Schoon wij de vrees niet onderdrukken, dat de smokkelhandel in die streken niet zal zijn te weren, zoo lang niet de geheele invoer op Java is verboden, toch keuren wij het besluit goed, wanneer daarmede naar de verwezenlijking van dat einddoel binnen weinige jaren gestreefd wordt, daar toch een plotseling algemeen verbod onbillijk jegens de pachters, onbestaanbaar met de belangen van 's lands kas en onuitvoerbaar, ja gevaarlijk in de toepassing zou zijn. Is de beschreven maatregel uitgegaan van het indisch bestuur, geheel uit eigen vrije beweging, dan komt het daarvoor de eere toe. In allen gevalle zal men wel in den geest van het ministerie hebben gehandeld, en ligt hierin, alsook in de eindelijk dezer dagen volbragte afkondiging der wettelijke bepalingen omtrent de huishouding en tucht op de koopvaardijschepen, het verblijdend bewijs, dat men van woorden tot daden begint over te gaan.

„Wij besluiten dit overzigt met de mededeeling, dat er geen bijzonder nieuws is van Bandjermasing en men met gespannen verwachting naar den afloop der expeditie naar Antassarie onder van Vloten uitziet; dat de stoomboot-onderneming van den heer W. Cores de Vries tot eene belangrijke vermindering der vrachtprijzen heeft besloten, zoo dat men o. a. nu van Batavia naar Samarang voor f 60 in plaats van voor f 100 kan reizen, dat de handel alhier gebukt gaat onder den last van een overvoerde markt en groote geldschaarschte, en dat hernieuwde zware regens den overgang verkondigen van de „natte drooge" mousson in den echten regentijd."

— Van Bandjermasing wordt onder dagteekening van 28 september het volgende gemeld.

Door de kolonne onder bevel van den kapitein van Vloten, sterk 200 bajonetten, 1 houwitser en 2 mortieren, zijn de vijandelijke bentings te Roumania aan de Karaurivier verwoest. Deze bentings waren zeer sterk en bezet door p. m. 150 man, terwijl na een allerhevigst gevecht onze troepen 21 gekwetsten door kogels en 17 gewonden door randjoes telt. Van den vijand zijn 17 lijken gevonden en 3 vlaggen en vele wapens veroverd.

Gemengde berigten.

Jaarlijks neemt het getal der hotels, koffijhuizen, herbergen en likeurwinkels te Brussel met ruim 100 toe. Volgens de jongste statistieke opgaven zijn er thans 2000 van die inrigtingen, waaronder 35 hotels. — Te Keulen heeft de heer Wollschläger de vorige week zijne kunstenaarsloopbaan besloten. Bij de laatste voorstelling werd hem door zijn personeel een laauwerkrans en afscheidsgedicht aangeboden. — Twee honderd personen zullen te Parijs deelnemen aan een diner dat den heer Berryer door zijne ambtsbroeders zal worden aangeboden. De prijs per hoofd bedraagt 40 franks. — Bijna het geheele tentoonstellingsgebouw te Londen is thans onder dak gebragt. Het gebouw is groot 988,000 vierk. voeten, alzoo 32,000 vierk. voeten grooter dan het parijssche tentoonstellingsgebouw, en 200,000 vierk. voeten grooter dan het londensch gebouw in 1851. — Het getal der studenten te Leiden bedraagt 607 en is bijna gelijk aan het vorige jaar. In de godgeleerdheid studeeren 140, in de wis- en natuurkunde 21, in de letteren 29, in de geneeskunde 113 en in de regten 304 studenten. — Te Wolverhampton vervaardigt men een letterslot met 244,140,625 kombinatiën. Met dat slot zal een ijzeren brandkist worden gesloten, waarin 500 pond st. zijn nedergelegd. Deze som is eene belooning voor hem die de kist opent. — Sedert het vorige jaar bestaat voor de draaiorgelspelers van Stettin een policie-reglement dat hen verpligt hunne instrumenten om de drie maanden te laten stemmen en daarvan bij de uitoefening van hun beroep het bewijs steeds bij zich te hebben. — Het goed vertrouwen op de werkzaamheden der duikers in Engeland deed eene firma te Liverpool besluiten om voor 4000 pond st. een koffertje te koopen, dat zich moest bevinden in het in oktober 1859 vergane schip Royal Charles en waarin 7000 pond st. aan goud aanwezig was. Dat vertrouwen is niet beschaamd, want de duikers hebben het kistje ongeschonden te voorschijn gebragt. — Ll. vrijdag nacht is uit de kas van de spoorwegbureaux te Bologna 80,000 franks gestolen. Aan het station hadden zich acht en twintig personen, als karabiniers gekleed, aangemeld onder voorwendsel dat zij dieven kwamen opsporen. Daarop binnengelaten zijnde hebben zij de geldkist opengebroken.

— In de eerste week van december hebben te Londen 1300 sterfgevallen en 1656 geboorten plaats gehad. — Te Weenen worden jaarlijks gemiddeld 2600 pianos vervaardigd, tot eene waarde van 800,000 florijnen. — Het water om 's Hertogenbosch bereikt weder eene zoodanige hoogte dat de gemeenschap met de Langstraat bij voortdurenden was spoedig zal zijn afgesneden. De landerijen staan blank; alleen de hooge wegen teekenen een zwarte streep door het water. — Ll. woensdag waren in den Teems, nabij den Tower te Londen een aantal zeevarkens aanwezig. Drie dezer zeldzame dieren heeft men kunnen vangen: zij waren 1 el lang en naar evenredigheid breed. De verschijning dezer visschen op die hoogte der rivier doet onstuimig weder verwachten. — Ten bewijze van de hooge waarde der gronden in Londen strekt de onteigeningsprijs die eene spoorwegmaatschappij voor het St. Thomas hospitaal nabij de brug van Londen betalen moet. De som bedraagt 296,000 p. st. of f 3,552,000. — De koning van Denemarken heeft aan keizer Napoleon eene verzameling merkwaardige noordsche oudheden geschonken. — Volgens berigten uit Londen hebben er in de maand november, voor zoo ver bekend, 298 schipbreuken plaats gehad. Sedert den 1 januarij bedraagt het aantal schipbreuken 1788. — Een klokgieter, te Arad in Hongarije heeft een verwarmbare brandspuit uitgevonden, die in den tijd van vijf minuten het water tot kookhitte kan brengen, waardoor zelfs bij felle vorst het bevriezen wordt belet. — De Stoompost meldt dat in de vorige maand te Berlijn eene vereeniging van scherpregters heeft plaats gehad, om over de belangen van hun beroep te beraadslagen. — Van de 60 à 70 bladen die te Pesth worden uitgegeven, zal minstens een derde, misschien wel de helft ophouden te verschijnen.

Burgerlijke stand.

Vlissingen, van 7 tot 14 december.

Gehuwd: D. P. Vermaa, *jm.* 22 *j. met* A. J. P. Delvoye, jd. 20 j.

Bevallen: W. Scherer, geb. Dommisse, z. C. Indorp, geb. Schroevers, d. M. Vader, geb. Puype, z. J. W. Diesch, geb. Fonds, z. J. M. van Boekhoud, geb. Parras, z. G. G. Domenie, geb. Hazewindus, z. C. M. Kalkman, geb. Loois, z.

Overleden: A. C. Slootman, jd. 42 j. J. Naerebout, z. 9 j. H. J. Kloeg, vrouw van I. L. Quré, 52 j. H. Jansen, wed. H. Dyks, 83 j. W. de Ruyter, z. 4 m. L. C. Koek, vrouw van C. J. M. de Gand, 62 j.

Goes, van 7 tot 14 december.

Gehuwd: J. van Hese, jm. 23 j. met J. M. Boes, jd. 27 j.

Bevallen: M. Harinck, geb. Hoogerwerve, d. C. Verduijn, geb. Opperman, d. R. T. Bouwens, geb. Janssens, z. P. W. Janssen, geb. Kakebeeke, z. J. Thoen, geb. Boet, z.

Overleden: W. A. de Jongh, d. 3 m.

Zierikzee, van 7 tot 14 december.

Bevallen: J. Frank geb. Frenk, z. J. Wieker geb. Frenk, d. M. Brandenburg geb. Maays, d. M. Kramer geb. den Meyker, z. M. Evertse geb. Keuvelaar, z. M. Mallander geb. Smits, z. H. C. Kingmans geb. den Herder, d.

Overleden: H. Morijn, 23 m. d. J. Timmerman, 44 j., vrouw van J. K. Barbier. R. Steendam, 78 j., wed. van J. Smit.

In de maand november jl. zijn in de registers van den burgerlijken stand ingeschreven:

Te Middelburg, 17 huwelijken; 42 geboorten, als 21 zoons en 21 dochters; 15 sterfgevallen, als 4 van het mannelijk en 11 van het vrouwelijk geslacht. Levenloos geborenen 3.

Ouderdom der overledenen: beneden het jaar 4, en van 1 tot 5, 0. 5 tot 10, 1. 10 tot 15, 0. 15 tot 20, 1. 20 tot 25, 0. 25 tot 30, 0. 30 tot 35, 0. 35 tot 40, 2. 40 tot 45, 1. 45 tot 50, 0. 50 tot 55, 2. 55 tot 60, 1. 60 tot 65, 0. 65 tot 70, 2. 70 tot 75, 1.

Te Vlissingen, 10 huwelijken; 32 geboorten, als 18 zoons en 14 dochters; 15 sterfgevallen (waarvan 1 elders), 7 van het mannelijk en 8 van het vrouwelijk geslacht. Levenloos geborenen 7.

Ouderdom der overledenen: beneden het jaar 2, en van 1 tot 5, 5. 5 tot 10, 0. 10 tot 15, 0. 15 tot 20, 0. 20 tot 25, 0. 25 tot 30, 0. 30 tot 35, 0. 35 tot 40, 0. 40 tot 45, 2. 45 tot 50, 1. 50 tot 55, 0. 55 tot 60, 0. 60 tot 65, 0. 65 tot 70, 0. 70 tot 75, 1. 75 tot 80, 2. 80 tot 85, 2.

Te Goes, 6 huwelijken; 20 geboorten, als 9 zoons en 11 dochters; 11 sterfgevallen, 5 van het mannelijk en 6 van het vrouwelijk geslacht. Levenloos geborenen 1.

Ouderdom der overledenen: beneden het jaar 3, en van 1 tot 5, 2. 25 tot 30, 2. 40 tot 45, 1. 45 tot 50, 1. 50 tot 55, 1. 70 tot 75, 1.

Te Zierikzee, 13 huwelijken; 24 geboorten, als 13 zoons en 11 dochters; 11 sterfgevallen, 4 van het mannelijk en 7 van het vrouwelijk geslacht. Levenloos geborenen 1.

Ouderdom der overledenen: beneden het jaar 2, en van 1 tot 5, 2. 5 tot 10, 1. 25 tot 30, 1. 55 tot 60, 1. 60 tot 65, 1. 65 tot 70, 3.

Meteorologische waarnemingen,

gedaan op 's rijks werf te Vlissingen, des middags 12 ure.
December 1861.

Datum.	Wind. Rigting.	Wind. Kracht.	Barometer bij 0°.	Thermometer C.	betrekkelijke vochtigheid.	Spanning van den damp.	Regen in 24 u.	Laagste temperat. en verschil met de hoogste.	Aanteekeningen.
8	Z West.	10	754.2	10.9	0.89	9.16	2.0	—	bewolkt.
9	Zuid.	0,5	762.5	9.3	0.96	9.00	0.0	—	bewolkt. he[illegible]
10	Zd. t. Z.	8	761.2	8.2	0.92	8.10	0.0	—	ligt bewol[illegible]
11	Z. ZW.	2	765.5	8.8	0.95	8.60	0.5	—	betrokken [illegible]
12	Z. t. O.	14	764.9	8.0	0.90	8.00	0.0	—	bewolkt
13	Z. ZO.	11	[illegible]	8.6	0.87	7.80	0.0	—	ligt bewol[illegible]
14	W.ZW.	8	763.1	8.2	0.86	7.60	0.0	—	helder [illegible]

Buitenland.

Algemeen overzigt.

Gisteren middag ontvingen wij eene bedroevende tijding uit Engeland, die onmiddellijk aan de geabonneerden op het Bulletin werd medegedeeld. Zij betrof het overlijden van prins Albert, gemaal van koningin Victoria, die zaturdag avond omstreeks elf ure den geest gaf.

De prins-gemaal is slechts korten tijd ongesteld geweest. Ll. donderdag werd het eerste bulletin uitgegeven; daarin stond vermeld dat de koorts geene verontrustende kenteekenen opleverde, maar vermoedelijk van slependen aard zou zijn. Ook latere berigten, hoewel veel minder bevredigend, waren *nog niet van dien aard dat zij een zóó spoedig naderend* einde deden vermoeden, want het officiëel bulletin van zaturdag morgen luidde aldus: „De prins gemaal heeft een ongunstigen nacht doorgebragt; de verschijnselen hebben een ernstiger karakter aangenomen." Des nachts was de prins van Wallis op het kasteel Windsor ontboden, daar prins Albert hem wenschte te zien.

Frans Albert August Karel Emmanuel, hertog van Saksen, prins van Coburg-Gotha werd den 26 augustus 1819 geboren, huwde den 10 februarij 1840 met koningin Victoria, en verkreeg den titel van „prince-consort" den 25 junij 1857. Hij was de eenige broeder van den regerenden hertog van Saksen Coburg-Gotha en germain neef van prins Ferdinand, den vader van den koning van Portugal; koning Leopold van België was zijn oom.

Prins Albert was door de engelschen bemind. Hij had sympatie voor hun praktischen zin, en waar nuttige instellingen door de natie werden in het leven geroepen, stelde hij zich gaarne aan haar hoofd. Vereenigingen tot bevordering van *kunsten en wetenschappen vonden in hem veelal een* even bereidwillig als vermogend beschermer.

De belgische kamer van afgevaardigden heeft zaturdag, na eene beraadslaging van drie weken, het adres van antwoord op de troonrede met 56 tegen 42 stemmen aangenomen. Men weet dat de diskussiën voornamelijk geloopen hebben over de paragraaf die op de erkenning van het koningrijk Italie betrekking heeft, maar ook nu en dan hield een incident de vergadering geruimen tijd bezig: van het belangrijkste maakten *we melding. Donderdag kwam de slotparagraaf in* behandeling waarbij nadrukkelijk het beginsel van eene liberale staatkunde gehuldigd wordt. Geen wonder dus dat de regterzijde zich met hevigheid verzette. De heer de Theux beweerde dat het liberalisme van den aanvang van het bestaan der belgische onafhankelijkheid, steeds de vrijheden des lands in gevaar gebragt heeft. Dat liberalisme had gedrukt op het onderwijs, de jury, het kiesregt enz. De minister van financiën antwoordde daarop, dat de katholieken hadden medegewerkt om de grondwet van 1830 tot stand te brengen, maar thans vorderden wat zij niet toestond: het kerkelijk huwelijk boven het burgerlijke, erkenning der kloosters als burgerlijke instellingen enz. De heer de Theux repliceerde, de woordenwisseling liep hoog, en ten slotte sprak de heer Frère van de buitensporigheden waartoe de klerikale partij oversloeg. Hij vestigde er de aandacht op dat het Journal de Bruxelles den heer Rogier als „den zoon van den beul van Arras" (Robespière) had voorgesteld. Door vele leden van de linkerzijde werd geroepen dat dit schandelijk was en de regterzijde werd gedwongen met die *kreten in te stemmen. De heer Dechamps trachtte* aan te toonen dat geen der leden aan het genoemde feit medepligtig was, maar hij werd beantwoord met de opmerking dat de afkeuring van de klerikalen had moeten uitgaan, en dat zij niet hadden behooren te wachten tot dat een der ministers er over sprak.

Eenige dagbladen beweren dat de heer Rogier het Journal de Bruxelles in regten zal vervolgen tot betaling van eene schadevergoeding van fr. 10,000, wegens den hem toegekenden titel.

Volgens L'indépendance belge zal bij de staatsbegrooting van Frankrijk voor 1863, welke thans ontworpen wordt, voor het departement van marine dertig en voor dat van oorlog twintig millioen franks meer worden aangevraagd dan voor het jaar 1862 is bewilligd.

Onze lezers zullen zich herinneren dat het italiaansche ministerie dezer dagen door den heer Bartoni geïnterpelleerd werd wegens onderstelde schennis van het brievengeheim. Met volkomen goedkeuring der ministers werd er eene kommissie benoemd om de gegrondheid van het verwijt te onderzoeken. Die kommissie heeft zaturdag rapport uitgebragt en daarin hare overtuiging uitgesproken dat, zoo al in zekere omstandigheden door de postadministratie brieven aan staatsambtenaren waren overgelegd, dit buiten weten van een der ministers was geschied. De kamer ging na het ontvangen dezer inlichting, over tot de orde van den dag. In de zelfde zitting werd bekrachtigd het koninklijk besluit tot regeling van den vrijen graanhandel in de zuidelijke provinciën.

De keizer van Oostenrijk heeft eenige dagen in Venetië doorgebragt en is dingsdag te Weenen terug gekeerd. Met de aartshertogen Albrecht en Jozef en den generaal von Benedek, bevelhebber van het oostenrijksche leger in Italië, heeft hij de vestingen Vicenza, Verona en de forten in den omtrek van de stad Venetië geïnspekteerd. Onmiddellijk na zijne terugkomst heeft de keizer eene bijeenkomst gehad met de gezamenlijke ministers.

Het huis der heeren van den oostenrijksche rijksraad heeft zaturdag de wetten tot verzekering van het geheim der brieven en tot beveiliging van de persoonlijke vrijheid aangenomen.

Uit Warschau wordt gemeld dat de Sint Basilekerk op bevel der policie weder geopend is.

Eenige dagen geleden heeft men uit de fransche dagbladen vernomen dat de maronieten in den Libanon, zoo onderling als met de hun door de mogendheden gegeven opperhoofden in twist waren, en dat een hunner hoofden Jozef Karram dien ten gevolge door den turkschen bevelhebber te Beyrut was in hechtenis genomen. Volgens latere berigten is Karram in vrijheid gesteld en zal hij binnen weinige dagen te Parijs komen om zich te verantwoorden. De nieuwe goeverneur van den Libanon, Daud pacha, schijnt niet bij magte te zijn de onlusten onder de christenbevolking te bedwingen.

Het Journal des débats van gisteren bevat eene beschouwing van den heer Saint-Marc Gerardin, waarin belangrijke bijzonderheden voorkomen aangaande den levensloop van Karram en de vermoedelijke oorzaken van zijne gevangenneming. Plaatsgebrek verhindert ons er in dit nommer een uittreksel van te geven. Vermoedelijk komen we er later op terug.

De heer Scott, de gewezen bevelhebber van de landmagt der Vereenigde staten die den 24 november in Frankrijk was aangekomen, zoo men beweerde om er den winter tot herstel zijner gezondheid door te brengen, is woensdag naar New-York scheep gegaan. Zijn plotseling vertrek geeft aanleiding tot vele gissingen, vooral daar hij met keizer Napoleon in onderhandeling is geweest. Volgens La patrie moet zijne terugkomst te *New-York invloed uitoefenen op het antwoord door* het kabinet van Washington op het ultimatum van Engeland te geven. Wat daarvan waar is valt moeijelijk te gissen. Zeer *waarschijnlijk komt ons de onderstelling van La patrie* niet voor, want in Londen wordt dat antwoord binnen weinige dagen te gemoet gezien. Van welken aard het wezen zal wekt de levendigste belangstelling, omdat het vermoedelijk ten gevolge zal hebben dat de amerikaansche kwestie aanstonds een andere phase intreedt. Niemand mag bij de tegenwoordige gebeurtenissen onverschillig toeschouwer blijven want het geldt hier niet slechts een strijd tusschen twee magtige staten, maar het groote vraagstuk der slavernij. Daarin vindt het geheele geschil zijn oorsprong, daartoe moet alles worden terug gebragt.

Mogt Engeland aan het Noorden den oorlog verklaren en het Zuiden de hand reiken, er zou een strijd aanvangen waarbij het menschelijk gevoel gruwen zal, en die, hoedanig ook de uitslag zij, aan de vrijheid een noodlottigen slag toebrengt. Zoo Engeland overwinnaar bleef het ware een zegepraal der aanhangers van de slavernij, indien Engeland geslagen werd het beginsel der vrijheid zou een gevoeligen knak krijgen.

Gelukkig is de beslissing nog niet genomen, en we kunnen *nog de kansen overwegen, naar aanleiding van de verschijnselen* die zich voordoen. Veel is er dat grond geeft om het ergste te vreezen. Een invloedrijk deel der openbare meening in Engeland heeft reeds krachtig tegen het Noorden partij gekozen, veler gemoederen zijn door de ondergane beleediging verbitterd. De raadslieden der kroon hebben verklaard dat het volkenregt geschonden is en, men lette hier wel op, deze vormen geen onafhankelijke magistratuur, maar zij komen aan en treden af met elk ministerie. Daarbij komt de magtige hefboom van het eigenbelang, de nood der fabriekdistrikten en het gekrenkte eergevoel.

Maar andere verschijnselen staan hier tegenover. Men moet niet uit het oog verliezen dat de nood der fabriekdistrikten niet alleen zijn oorspong heeft in gebrek aan katoen, maar evenzeer in overproduktie van goederen. Ook zonder de blokkade der zuidelijke havens zou een krisis ontstaan zijn. Maar bovendien er is een groot deel der engelsche bevolking dat de slavernij verafschuwt en volstrekt niet gunstig voor den oorlog gestemd is. En de regering? — Zal niet de dreigende *houding van Frankrijk bijdragen om haar elk konflikt* tedoen vermijden?

Bij het ter perse leggen van dit nommer ontvangen we een resumé van de boodschap waarmede de president Lincoln den 4 dezer het kongres der Vereenigde staten heeft geopend, gelijk met het belangrijke berigt dat het kongres een votum van dankbetuiging aan den heer Wilkes, den bevelhebber van de Trent, heeft uitgebragt.

Zie hier in hoofdzaak den inhoud der presidentale boodschap:

De trouwelooze handelwijze van die burgers, welke zich leenen om den ondergang van hun land te bevorderen in ruil voor vreemde hulp, heeft minder aanmoediging gevonden, dan zij verwacht hadden. Indien de vreemde natiën al niet aangespoord worden door verhevener beginselen dan de verlevendiging van den handel en den invoer van katoen, dan zouden zij toch hun doel gemakkelijker kunnen bereiken, door den opstand te bestrijden in plaats van aan te moedigen. De vreemde mogendheden moesten beseffen dat eene natie die krachtig is, meer waarborgen geeft voor een duurzamen vrede en uitgebreiden handel, dan eene die in vijandige faktiën verdeeld is. Maar hoe ook de gezindheid moge zijn van vreemde natiën, de integriteit des lands en de onwrikbaarheid der regering hangen in de eerste plaats af van de vaderlandsliefde van het amerikaansche volk.

Van de onderhandelingen met de vreemde staten gevoerd, zal aan het kongres mededeeling worden gedaan, en daaruit zal blijken, dat de regering bewijzen heeft gegeven van voorzigtigheid en vrijgevigheid, door alle reden tot verbittering te vermijden, terwijl zij tevens met standvastigheid de regten en de eer des lands handhaafde.

Daar het echter schijnt dat de gevaren die van buiten dreigen *noodzakelijk gepaard zullen gaan met de moeijelijkheden* binnenslands, zoo wordt het kongres uitgenoodigd tot het nemen van krachtige maatregelen ter verdediging van 's lands kusten en riviermonden, terwijl in het belang der nationale veiligheid fortifikatiën opgerigt en de havens op sommige punten verbeterd moeten worden.

Om aan de billijke eischen te voldoen van de eigenaren van het engelsche schip Pertshire, dat, ten gevolge van een misverstand, een tijd lang gehouden was, wordt een krediet aangevraagd.

Verder wordt medegedeeld dat de laatste pogingen der regering tot onderdrukking van den slavenhandel meer sukces hebben gehad dan gewoonlijk. Overeenkomstig de wet op de verbeurdverklaringen, zijn de eischen van zekere personen ten aanzien van slaven nietig, terwijl de slaven, die aldus in vrijheid gesteld zijn, kunnen vertrouwen op het bondsgoevernement en regt hebben om beschermd te worden; want het zou mogelijk zijn dat de wetgevende magt van andere staten akten aannam, volgens welke personen tot bovengenoemde kategorie behoorende, ter harer beschikking bleven.

De heer Lincoln acht het daarom wenschelijk de slaven van die staten tegen zekere som aan te nemen, derwijze dat de slaven vrij moeten verklaard worden, zoodra zij door het bondsgoevernement zijn aangenomen. Er zullen aanvragen worden gedaan om zoodanige slaven te koloniseren in een luchtstreek, waaraan zij meer gewoon zijn. De zwarte *vrije bevolking van Amerika zou in dergelijke kolonisatie* begrepen kunnen worden. Het kolonisatie-plan zou kunnen rusten op aankoop van grond en het verstrekken van 's lands gelden, boven de sommen, ten koste gelegd aan den aankoop van grondgebied.

In Maryland, Kentucky en Missouri wordt de stand van zaken voldoende geacht. Die staten hadden geweigerd troepen te leveren, maar thans hebben zij 40,000 man onder de wapenen ten behoeve der unie, welke steeds in aanhang wint.

Van het gebeurde met de Trent werd in de boodschap niet met name gewag gemaakt.

Zeetijdingen.

Volgens berigt uit Singapore, dato 7 november, van den gezagv. J. Botesz, voerende het barkschip *Minerva*, was hij den 25 oktober aldaar gearriveerd. Schip en ekipage waren in goeden staat.

Handelsberigten.

Meekrapprijzen.

Rotterdam 16 december.

Heden werd redelijk geveild. De prijzen zijn even als de vorige week; flaauwe stemming. Onberoofde gold f 23 a f 26.

Graanmarkten.

Amsterdam 16 december.

Tarwe en gerst een doen.

Raapolie op zes weken f 42¼. Lijnolie op zes weken f 36¼.

Rotterdam 16 december.

In de prijzen der heden gehouden markt is geene belangrijke verandering gekomen: Tarwe, wit zaad, bruine- en witteboonen 50, gerst, haver en paardenboonen 20 cent lager.

Axel, 14 december.

Tarwe f 11,20 a f 12,15; Rogge f 8,30 a f 8,60; Wintergerst f 6,30 a f 6,65; Zomer dito f 5,60 a f 5,85; Haver f 3,15 a f 3,85; Paardenboonen f 8,20 a f 8,60; Bruineboonen f 11,20 a f 13,05; Groene erwten f 10,25 a f 11,20; Gele dito f 9,35 a f 10,25; Graauwe dito f 11.20 a f 12,15; Boekweit f 6,55 a f 6.75.

Middelburg 14 december.

Raapolie f 42. Lijnolie f 38. Patentolie f 44 per vat op zes weken. Raapkoeken per 1040 stuks f 92. Lijnkoeken harde f 13, zachte f 15 de 104 stuks.

Prijzen van effekten.

Amsterdam 16 december.

Nederland.	Certifik. Werkelijke schuld	2½	pct.	62⅝
	dito Nationale dito	3	„	—
	dito dito dito	4	„	97⅛
	Aand. Handelmaatschappij	4½	„	134⅜
Rusland.	Oblig. 1798/1816	5	„	100⅜
	Certifik. Hope & co.	4	„	71½
	dito dito 1855, 6de serie .	5	„	91⅜
	dito	6	„	—
	Aand. spoorweg			188½
	Leening 1860	4½	„	88⅜
Polen.	Schatkistobligatien	4	„	74⅜
Spanje.	Obligatien	2	„	41⅛
	dito binnenlandsch	3	„	46⅛
	Certifik. coupons bewijzen			—
	Krediet instelling			—
Oostenrijk.	Obligatien Weener metalliek . . .	5	„	43⅜
	dito amsterdamsche	5	„	67⅜
	dito nationale	5	„	53¼
	dito 1847/1852	2½	„	—
	Bank aktien	3	„	—
Belgie.	Certifikaten bij Rothschild	2½	„	—
Portugal.	Obligatien	3	„	44¼
	dito nieuwe	3	„	43½
Grenada.	dito			[illegible]
Venezuela.	dito	2½	„	19⅛
Illinois.	dito	7	„	79⅛
Mexiko.	dito	3	„	24⅛

Prijzen van coupons en losbare obligatien.

Amsterdam 12 december.

Metalliek f 20,75; Napelsche f —,—; Diverse engelsche in £ f 11,77½; Engelsche Russen f 11,77½; Fransche f 55,87½; Belgische f 56,—; Pruissische f 34,87½; Spaansche piasters f —,—; Spaansche coupons per fr. f —,—; Hamb. Russen f 32,75; Russische in zilveren roebels f —,—; Poolsche in fl. f 27,25; Nationale metalliek f —,—; Dollars f —,—.

Weldadigheid.

Diakenen der nederduitsche hervormde gemeente te Middelburg vermelden met innige dankzegging, dat de buitengewone collecte voor winterbedeeling, gehouden op vrijdag

den 13 december jl., heeft opgebragt de som van f 2020,79, waaronder zich bevonden, behalve de inschrijvingbiljetten: een bankbiljet, no. 3892 D. groot f 200; een dito, no. 874, groot f 100; twee dito, no. 304 en 332, ieder a f 60; een dito, no. 150, groot f 40; twee dito, no. 306 en 331, ieder a f 25; twee muntbiljetten, no. 217 B. W. en 955 B. I., ieder a f 50; tien muntbiljetten, no. 9 B. W., 325 D. X., 486 T. L., 577 P. V., 579 K. O., 607 R. C., 618 N. C., 921 O. M., 947 S. N., 986 K. G., ieder a f 10; twee russ. coupons, no. 9066 en 40524, ieder a f 50; twee oostenr. coupons, no. 8120 en 25005, ieder a f 30,90; twee coupons administr. Brondgeest en zoonen, no. 8594 en 25257, ieder a f 1980; een coupon administr. Ketwich en Voombergh, no. 2298, groot f 19,80; een dito, no. 19358, groot f 12,37½; een dito administr. wed. H. F. Tjeenk c. s., no. 31911, groot f 12,37½; een dito administr. van Vloten en de Gijselaar, no. 9617, groot f 14,33; een dito leening kerkvoogden te Middelburg, no. 302, groot f 1,25; twee dito negociatie diaconie Bergen op Zoom, no. 51 en 69, ieder a f 1,50; en in de kerkcollecte van zondag voormiddag, den 15 december 1861, in de Nieuwe kerk, een pakje inhoudende f 2, met de woorden: „voor de collecte van verloope vrijdag van B. L.

Diakenen zien zich door deze ruime giften op nieuw in staat gesteld hunnen bedeelden, gedurende den winter, in plaatst van de afgeschafte *vaste* winterbedeeling, een nagenoeg gelijke vergoeding als *buitengewonen* onderstand uit te reiken, en alzoo in de dringendste behoeften van velen eenigzins te voorzien.

Middelburg den 16 december 1861.

Diakenen voornoemd,
A. P. SNOUCK HURGRONJE, voorzitter.
W. ALTORFFER, secretaris.

Advertentien.

Vijf-en-twintigjarige Echtvereeniging
van
C. J. BAARS en D. KRAAMER.

Namens hunne dankbare Kinderen,
Arnemuiden, TH. MACHIELSE Jz.
den 16 December 1861. F. M. BAARS.

Voorspoedig bevallen van een' ZOON M. BITTERBERG, VAN DER EYK.
Sourabaija, 14 October 1861.

Heden werd ons ouderhart diep getroffen door den dood van ons veel geliefd oudste Dochtertje NEELTJE JOHANNA HELENA, in den aanvalligen leeftijd van bijna acht en een half jaar.
Colijnsplaat, J. H. BYBAU.
den 13 December 1861. A. P. BYBAU,
PAARDEKOOPER.

AANKONDIGING.

De bekende en onbekende Schuldeischers in de, onder het voorregt van Boedelbeschrijving aanvaarde, Nalatenschap van wijlen den Heer PAULUS JACOB MACARÉ, te Nieuw- en St. Joosland overleden, worden, ten gevolge van art. 1082 van het Burgerlijk Wetboek, opgeroepen om tegenwoordig te zijn, op Donderdag den 23 Januarij 1862, des middags ten 12 ure, ten Kantore van den ondergeteekende, bij het afleggen der Rekening en Verantwoording van het beheer in gemelde Nalatenschap gevoerd; zullende vervolgens, indien er geen verzet plaats heeft, tot de uitbetaling der Schuldvorderingen, naar mate van het bestaande saldo, worden overgegaan.
Middelburg, 13 December 1861.
HUBERTUS REKKER, Procureur.

Regthebbenden op drie heele en een half Vat Stockholmer Teer, vier ledige Vaten, vier Tonnen, zeven Noordsche Deelen en eenige Rondhouten, waaronder een van 17 Ellen lang; mitsgaders op eenig Wrakhout, aangespoeld en geborgen op de Stranden der Gemeenten **Zoutelande** en **Biggekerke**, vervoegen zich ter reclame bij den Burgemeester dier Gemeenten.

In de Gemeente **Tholen** wordt, bij eene Bijzondere door de Gemeente gesubsidiëerde School voor gewoon lager en meer uitgebreid Onderwijs, alwaar slechts een beperkt aantal Kinderen schoolgaan, om met 1 April 1862 in betrekking te treden, een **Hoofdonderwijzer** van de P. G. gevraagd, bevoegd tot het geven van onderwijs in de Fransche taal en de Wiskunde, op eene Jaarwedde van ƒ 1300.— Zij die eene akte volgens art. 72 der wet voor de Fransche taal of acten voor andere levende talen bezitten, zullen bijzonder in aanmerking komen.
Men adressere zich met franco Brieven bij den Heer Mr. T. A. WAGTHO, Advokaat te Tholen.

MARINE.

OPENBARE VERKOOPING aan 'S RIJKS WERF te **Vlissingen**, op Woensdag den 18 December 1861, des voormiddag ten 10 ure, van

Twee oude voor 's Rijks dienst afgekeurde STOOMKETELS.

Volgens de Voorwaarden, welke ter lezing liggen ten Burele van den Hoofdingenieur op voorschreven Werf, terwijl de bezigtiging kan geschieden twee dagen te voren, van 10—12 en van 1—3 ure.
Vlissingen, 11 December 1861.
De Schout bij Nacht, Adjudant des Konings in B. D. Directeur en Kommandant der Marine,
H. WIPFF.

OPENBARE VERKOOPING op Donderdag den 19 December 1861, des namiddags ten één ure, ten overstaan van den Notaris P. VAN DE GRAFT en Getuigen, op het Noordplein, in het gesloopt wordende voormalig **Arm Wees- of Werkhuis**, van eene aanzienlijke partij

AFBRAAK EN WERKHOUT,

waaronder zware Eiken Balken, Gordingen, Muurplaten, Kinderbalken, Schutsel- en Mestputpalen, Eiken Sparren, Latten, Vloer- en Beschotdeelen, Schrooijen en meer andere Goederen, ten dage der Verkooping voor een ieder te zien.
Zijnde aldaar tevens UIT DE HAND TE KOOP:
Metselsteen, Pannen en Werkhout.

OPENBARE VERKOOPING door den Notaris WOUTERSEN, Vrijdag 20 December 1861, 's morgens 10 ure, op de Buitenplaats **Duinvliet**, bij **Domburg**, van ruim **6 bunders 5jarig zwaar Essen, Elzen** en **Wilgen KAPHOUT**, eene partij **Olmen** en **Populieren STAMMEN** enz.

De Notaris Mr. A. E. VAN DISHOEK zal, ten verzoeke zijner Principalen, op Maandag 23 December 1861, des voormiddags ten 10½ ure, in de Herberg bij JAN DE ZAAIJER te **'s Gravenpolder**, eerst in twee Perceelen en vervolgens in massa veilen **52 stuks zware OLMEN** en **90 stuks zware ESSEN BOOMEN**, hebbende eene dikte van 1,40 à 1,80, staande in het Bosch den HOOGEN UITSLAG bij **Kwistenburg**, Gemeente 's Gravenpolder, aankomende den Heer LENSHOEK VAN ZWAKE en Erven P. BURGER.
Na afloop dezer Veiling zal in het openbaar voor zeven jaren worden VERPACHT **DE GROND** van voormeld Bosch, hebbende eene grootte van 1 B., 8610.

De Notaris P. LOEFF zal op Maandag den 30 December 1861, des voormiddags ten 10 ure, op de Buitenplaats **Der Boede**, onder Koudekerke, in het openbaar ter verkoop aanbieden, eene groote partij 5 en 6jarig Essen, Elzen en ander **KAPHOUT**, benevens eenige **BOOMEN**, waaronder een Olmen en drie Eiken Boomen bijzonder geschikt voor Werkhout.

HOUT-VERKOOPING OP TER LINDE,
(Gemeente **Serooskerke**) op Maandag 30 December 1861, in plaats van op Vrijdag den 27 December 1861, zoo als vroeger is geannonceerd.

---

4 en 4½ per Cent
HYPOTHEEK-OBLIGATIEN.

DE NEDERLANDSCHE HYPOTHEEKBANK geeft Schuldbrieven uit tot 4 pCt. 's jaars, voor 1, 2, 3 of 4 jaren, en tot 4½ pCt. 's jaars voor 5, 10, 20, 30 of 40 jaren.
Formulieren tot aanvraag om Schuldbrieven of tot Voorschot op Hypotheek, zijn te verkrijgen bij de Heeren DE KANTER & HORDIJK, te Goes; L. E. HENDRIKSE, te Middelburg; R. KOOLE, te Zierikzee; J. P. KIEBOOM, te Westdorpe; M. W. TEN BENGEVOORT, te Aardenburg, en P. J. VAN SANTEN, te Breskens.

ONDERLINGE
WAARBORG-MAATSCHAPPIJ
VAN WEDUWEN-PENSIOENEN,
onder Directie van K. A. KORFF en J. J. TIDEMAN.

Deze Maatschappij heeft ten doel, om door onderlinge bijdragen de Weduwen der Leden een **vast onverminderbaar jaarlijksch Pensioen** te verzekeren van ƒ 125, ƒ 250, ƒ 500, ƒ 750, ƒ 1000 en ƒ 1500, naar mate de wijze van deelneming.
Belangstellenden kunnen zich, ter bekoming van Reglementen en verdere inlichtingen, vervoegen bij
H. B. VERHEIJEN, Agent dezer Maatschappij, Brakstraat, te Middelburg.
Soliede Personen, genegen zijnde het **Correspondentschap** op alle voorname Steden en plaatsen van Zeeland waar te nemen, gelieven zich aan genoemd adres aan te melden.

BEGRAFENIS-MAATSCHAPPIJ
UIT VOORZORG.

De DIRECTEUR heeft het genoegen hierbij kennis te geven, dat hij door Heeren Commissarissen gemagtigd is ter kennis van de Leden te brengen, dat, met het oog op de voor velen zoo drukkende tijdsomstandigheden, door duurte der levensmiddelen en gebrek aan werk, gedurende de maanden Januarij, Februarij en Maart 1862, vrijstelling van CONTRIBUTIE wordt verleend aan allen die op heden als Leden zijn ingeschreven.
Ons bekend, Middelburg, 14 December 1861.
Mr. W. C. BORSIUS.
P. REKKER, DE WAARDT FELTEN,
Commissarissen. Directeur.

CONSERVATIE DER OOGEN.

De ondergeteekende verwittigt hiermede aan zijne geëerde Begunstigers, dat hij door de vele aanzoeken om zijne **Periscopische Glazen** alsmede **Avondbrillen**, welke door de faculteit ten sterkste aangeraden worden wegens hun eigenschap om het bederf aan de Gezigtsorganen door het schelle Gaslicht te weeg gebragt, weder te herstellen, nog slechts alhier twee dagen zal verblijven, en verzoekt die genen welke zich van zulke Glazen nog willen laten voorzien, in tijds bij hem te komen of te laten ontbieden in het Nederlandsch Logement in de Abdij.
J. A. VAN DAM,
Mechanisch Oogheelkundige van Dordrecht.

De ondergeteekende berigt bij deze aan de geëerde Begunstigers, dat de **Horologiemakers-Affaire** van wijlen haren Echtgenoot, door een bekwaam Bediende voor hare rekening wordt voortgezet; belovende eene prompte en civiele bediening.
Middelburg, 16 December 1861.
N. PERRE, Wed. J. ZITTERS.

Goud- en Verlakt-Lederen **Balschoenen**, alsmede Heeren en Dames **Winter-Laarzen** en **Schoenen**, **Overschoenen** 1ste kwaliteit, Vilten **Pantoffels** en **Gezondheidszolen**, Vetlederen Laarzen en Schoenen in soort, bij A. DE GRAAG.
NB. Zoolleder, Schachten en Overleder tot Fabrijksprijs.

IN LOSSING **Brusselsche KOLEN**, voor
H. J. DRONKERS.

ONTVANGEN beste bloemige **AARDAPPELEN**, tot verminderden prijs, bij W. VAN LOON (Molstraat.)

ER WORDT GEVRAAGD te Huur tegen Mei **een net BURGER HUIS**, met opgaaf van stand en prijs onder lett. A, bij de Boekhandelaars VAN BENTHEM & JUTTING.

Terstond eene **Keukenmeid** of eene NOODHULP benoodigd. Adres VAN BENTHEM & JUTTING.

Eene aankomende **Meid** benoodigd, Londensche Kade, lett. H no. 58.

JOANNES ANTONIDES, BIJGENAAMD VAN DER GOES, en algemeen bekend als JOANNES ANTONIDES VAN DER GOES, werd in 1647 te Goes geboren. Hij was een uitstekend Dichter van zijn tijd. Zijne Gedichten, vervat in 2 deelen, zijn in 1827 te Leyden op nieuw uitgegeven, met bijvoeging van één deel Aanteekeningen van Mr. W. BILDERDIJK. Deze 3 deelen bevatten te zamen 700 bladzijden druks.
De ondergeteekende, als tegenwoordige eigenaar van genoemde uitgaaf, biedt die aan de vereerders van den Zeeuwschen Dichter tijdelijk aan voor den geringen prijs van

EEN GULDEN EN VIJF-EN-ZEVENTIG CENT.

Wie van deze gelegenheid wenscht gebruik te maken, wende zich tot zijnen Boekverkooper. De voorraad is zeer klein.
LEYDEN. P. ENGELS.

Bij MARTINUS NYHOFF, te 's Gravenhage, en J. G. BROESE, te Utrecht, ziet het licht:

STAATS-ALMANAK
VOOR HET
KONINGRIJK DER NEDERLANDEN.
1862.

Met magtiging der Regering uit officiële opgaven zamengesteld door
Jhr. Mr. W. SIX en H. J. BOOL.
Een fraai Boekdeel van 620 bladz. met Plaat en Kaart.
PRIJS ƒ 4.—

De **Staats-Almanak** vermeldt niet alleen het Personeel van alle Rijks- en van een groot aantal particuliere Instellingen, maar geeft ook omschrijving van het doel, den werkkring, de bevoegdheid dezer Instellingen en eene overzigt van alle administratieve Besturen in Nederland.

IN DE WELLEVENDHEID LIGT DE WEG DER FORTUIN.

LESSEN
OVER DE
WELLEVENDHEID.

Naar de vijfde Fransche Uitgave; tweede druk, door Mr. C. M. A. SIMON VAN DER AA. In verguld linnen Band.
Prijs ƒ 1.—

Kort en bondig, klaar en duidelijk, ja op de gemakkelijkste wijze vindt iedereen, bij alle voorkomende gelegenheden, in dit werkje, op 190 bladzijden, aangetoond wat men te doen hebbe om als fatsoenlijk, wel opgevoed, aardig en wellevend genoemd te worden.
Op franco aanvrage te bekomen à ƒ 1, bij G. THEOD. BOM te Amsterdam, Kalverstraat E 10. Gelden in Postwissels of in Postzegels.

MUZIJKGEZELSCHAP: UIT KUNSTLIEFDE.

CONCERT VOOR DE LEDEN MET HUNNE DAMES, op Donderdag 19 December 1861, des avonds ten 7 ure.
Solisten, de Heeren: C. COENEN, Violist uit Utrecht, en L. LUBECK, Violoncellist uit 's Hage.
Namens het Bestuur,
A. VAN REIGERSBERG VERSLUIJS,
Secretaris.

STOOMBOOTDIENST
TUSSCHEN MIDDELBURG EN ROTTERDAM.
Uren van vertrek in December.

VAN MIDDELBURG:				VAN ROTTERDAM:			
Dingsdag	17	's morg.	10,30	Woensdag	18	's morg.	7 ure.
Donderdag	19	„	5,30	Vrijdag	20	„	8,30
Zondag	22	„	7 ure.	Maandag	23	„	8,30
Dingsdag	24	„	7	Woensdag	25	„	9,45
Donderdag	26	„	7	Vrijdag	27	„	10,15
Zondag	29	„	8,30	Maandag	30	„	7

SNELPERSDRUKKERIJ VAN DE GEBROEDERS ABRAHAMS.

BIJVOEGSEL
VAN DE
MIDDELBURGSCHE COURANT
van dingsdag 17 december 1861.

Staten generaal.

TWEEDE KAMER.

Zitting van vrijdag 13 december.

Verschillende wetsontwerpen. Gelden voor de spoorwegen. Delftsche akademie.

Aan de orde waren heden.

I. twaalf wetsontwerpen tot naturalisatie van even zoo vele personen. Met algemeene stemmen aangenomen.

II. wetsontwerp tot wijziging van hoofdstuk II (hooge kollegiën van staat) der begrooting voor 1860.

Over art. 22, verhooging van den post voor ridderorden, ontstond eenige diskussie. De heer *Betz* achtte hier schending der begrootingswet, waarop de *minister van financiën* antwoordde dat die schending plaats zou hebben indien die post betaald was; doch de rekeningen der leveranciers van dekoratien liggen nog onbetaald, en indien die, door verwerping van dezen post onbetaald moesten blijven, zouden die leveranciers hunne regten tegen den staat doen gelden.

Het artikel werd desniettemin met 27 tegen 22 stemmen verworpen, en het wetsontwerp zelf daarna met algemeene stemmen aangenomen.

III. wetsontwerp tot wijziging van hoofdstuk IXB (departement van financiën) der begrooting voor 1860.

Dit ontwerp, verhooging van sommige posten en evenredige vermindering van andere bevattende, werd zonder beraadslaging met algemeene stemmen aangenomen.

IV. voortzetting der behandeling van hoofdstuk V (departement van binnenlandsche zaken) der begrooting voor 1862.

Bij art. 91, kosten van toezigt op de spoorwegdiensten f 29,000, klaagde de heer *Wintgens* over de weinige werkzaamheid van den raad van toezigt, en de heer *de Bieberstein* over de dienst op den aken-maastrichtschen spoorweg, terwijl de heer *van Wintershoven* voorbeelden aanhaalde van de slordigheid der dienst, en de heer *Hoynck van Papendrecht* voorstelde het artikel met f 2000 te verminderen. De *minister van binnenlandsche zaken* verdedigde den raad van toezigt en beloofde een onderzoek naar de dienst op de gemelde lijn te zullen instellen.

Het amendement van den heer Hoynck van Papendrecht werd met 38 tegen 29 stemmen verworpen, en art. 91 daarna zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd.

Langdurige diskussie ontstond er over art. 92, aanleg van staatsspoorwegen f 10,000,000. Nadat de heeren *Dommer van Poldersveldt* en *van Lijnden* inlichtingen hadden gevraagd omtrent de aansluiting van Nijmegen aan het buitenland en de heer *van Heukelom* zijne afkeuring had uitgesproken dat er zulk eene groote som gevraagd werd zonder aanleiding eener afzonderlijke begrooting daarvoor, antwoordde de *minister van binnenlandsche zaken* dat de regering het oog houdt op de belangen van Nijmegen en dat eene afzonderlijke spoorwegbegrooting voor 1862 na het winterreces zal worden aangeboden.

Hierna ontstond er een levendige strijd over de gebleken verleening van eene hoogere dan de gewone toelage aan een lid der spoorwegkommissie. De *minister* zeide, dat dit geschied was om bijzondere redenen; de heer *van Heukelom* hield dit voor persoonlijke redenen, en meende dat het was om een te kort op het pensioen van dat lid aan te vullen. Hij wenschte daarover inlichtingen. De *minister* beloofde die te zullen geven bij de behandeling der spoorwegbegrooting. De heer *van Hoëvell* verwees naar art. 89 der grondwet, volgens welke de ministers de gevraagde inlichtingen moeten geven, tenzij het belang des rijks dit verbiedt. De *minister* kon in dat artikel niet lezen, dat de inlichtingen voetstoets, op staanden voet moeten gegeven worden. De heer *van Diggelen* meende dat art. 89 het oog niet heeft op de vragen die ieder lid individueel gelieft te doen, maar op die welke namens de geheele kamer gedaan worden. De heer *Hoynck van Papendrecht* vroeg daarop verlof om den minister op staanden voet over die zaak te mogen interpelleren. Bij motie van orde beproefde de heer *Dirks* die interpellatie tot een later tijdstip te doen uitstellen, doch die motie werd met 36 tegen 31 stemmen verworpen. De heer *Meeussen* verklaarde nu dat hij tegen het verzoek om eene interpellatie te mogen doen, zou stemmen, omdat de zaak, over welke men interpelleren wilde, in dit artikel geheel aan de orde was en er dus volstrekt geene [illegible] voor eene afzonderlijke interpellatie bestond. Wat [illegible] vragen had, kon men vrijelijk bij deze gelegenheid [illegible]. Na deze gedachtenwisseling van beide zijden trok de heer *Hoynck van Papendrecht* zijn verzoek in, om eene interpellatie te mogen houden.

Art. 92 werd daarop met 58 tegen 10 stemmen aangenomen.

De algemeene beraadslaging werd daarop geopend over de zevende afdeeling van het hoofdstuk, onderwijs. Er werd [illegible] de delftsche akademie in de eerste plaats [illegible] behandeld.

[illegible] het eerst het woord ver[illegible] der regering na [illegible] betrekking tot [illegible] gedurende de laatste jaren. Hij stemde volkomen [illegible] hetgeen daarover in het voorloopig verslag gezegd [illegible] vroeger had hij bij herhaling op eene hervorming [illegible] akademie aangedrongen, om haar meer dienstbaar te [illegible] hetgeen voor Oost-Indië gevorderd wordt. Het [illegible] in strijd met het algemeen gekoesterd verlan[illegible] was uitgevaardigd, had de regering getracht [illegible] op eene wijze die men ondoordacht moest noe[illegible] sluiting der akademie was eene verwarring ontstaan, wat hem aanleiding gaf tot het doen der volgende gemotiveerde orde van den dag. „De kamer, van oordeel dat zoo wel het koninklijk besluit van 7 september 1861, no. 52, houdende vaststelling van het reglement voor de Koninklijke akademie te Delft, als de wijze waarop het goevernement getracht heeft dat besluit ten uitvoer te leggen, afkeuring verdienen, en dat dit onderwerp bij de wet behoort te worden geregeld, gaat over tot de orde van den dag."

De heer *Wintgens* betreurde zeer de handelwijze der regering en zag daarin miskenning van het beginsel waarop de regeling van het hooger onderwijs berusten moet, alsmede eene onverdiende vernedering van het onderwijzend personeel. Bij zamenvatting van het gezag in handen van één persoon, was de vrijheid voor de studerenden beperkt met opzigt tot de keuze der studievakken en de daarbij te volgen wijze, hetgeen hij moest afkeuren. Het reglement was krenkend voor de hoogleeraren en de gevolgen waren dan ook niet achterwege gebleven. Door de jongelieden te dwingen tot de onderteekening had de regering het verzet uitgelokt, hetgeen nadeel had berokkend, zoo wel voor de studerenden, de instelling, de koloniën als voor het gezag hier te lande.

De heer *van Eck* veroordeelt den vorm van het besluit omdat de grondwet eene wettelijke regeling voorschrijft, maar de schuld moest geweten worden aan hen die herhaaldelijk op eene betere regeling maar niet bij de wet hadden aangedrongen. Hij kon zich met eene motie vereenigen die ten doel had om de regeling bij de wet te doen plaats hebben, maar niet met eene waarbij de handelwijze der regering zoo bepaald werd afgekeurd.

De heer *Heemskerk Az.* zeide zich te vereenigen met het gevoelen van hen die de handelingen der regering ten deze niet konden goedkeuren. Ondertusschen had hij redenen, die hij in het breede opgaf, om zich tegen de voorgestelde motie te verklaren.

De heer *van Lijnden* gaf de redenen op, die hem tegen de motie van orde zouden doen stemmen. Dit doende wilde hij echter niet geacht worden goed te keuren onderscheidene onderdeelen van het reglement, noch de wijze waarop dit was ingevoerd.

De *minister van binnenlandsche zaken* herinnerde dat reeds vroeger in de kamer aangedrongen was op eene verbetering der inrigting van de delftsche akademie, waaromtrent in den boezem der vergadering ernstige klagten waren opgerezen. Daartoe was nu door de regering een middel beproefd, dat van verscheidene zijden werd afgekeurd om den vorm en den inhoud. Met de bedenkingen tegen den vorm kon hij zich niet vereenigen, te minder omdat de regering de bevoegdheid had, om, in afwachting van de vaststelling eener wet op het hooger onderwijs, wijzigingen in de reglementaire bepalingen te brengen, dienende tot verbetering van het gebrekkige. Over den inhoud kon men van gevoelen verschillen: maar hij had nog geene afdoende gronden vernomen ten bewijze dat de regeling niet voldoende zou wezen. Hij ging na, wat ten deze was aangevoerd en zag niet in, dat aan de vrijheid van hen, die op die rijks instelling zich zochten te bekwamen, werd te kort gedaan, of dat aan het direkteurschap ander gezag was verleend dan tot nu toe daardoor was uitgeoefend. Ook ontkende hij, dat het reglement vernederende bepalingen voor de hoogleeraren zou inhouden, en dat met de uitnoodiging tot onderteekening iets anders was gevraagd dan tot heden de gewoonte was geweest. *Het verzet daartegen mogt niet worden gedoogd*, en het gezag mogt niet bukken voor den onwil van een tal van kweekelingen, die hij geloofde op een dwaalspoor gebragt te zijn door verkeerde raadgevingen. Niets onbillijks geëischt hebbende, moest de regering op gehoorzaamheid aandringen. Niet uit radeloosheid, maar uit pligtgevoel was tot de sluiting der akademie besloten. Thans was hij gemagtigd geworden aan eenige achtenswaardige en onpartijdige mannen den last op te dragen om een onderzoek in te stellen in eene zaak, die hij even zeer als elk ander ten diepste betreurde.

De heer *Delprat* toetste de onderscheidene bedenkingen tegen verschillende artikelen van het reglement geopperd, en trad in eene wederlegging dier bezwaren, waarmede hij zich in het minst niet konde vereenigen. Tegen de aangevallen artikelen was hij dan ook niet gestemd, maar wel tegen andere, *die hij nu niet wenschelijk achtte te behandelen, maar wier verandering hij noodig oordeelde.*

De heer *van Hoëvell* beantwoordde hetgeen door de heeren Delprat, van Lijnden, van Eck en den minister van binnenlandsche zaken tegen hem was aangevoerd. Hij verklaarde ten slotte, dat hij, om aan den wensch van eenige leden te voldoen, zijne motie van orde in dien zin veranderde dat zij aldus zou luiden:

„De kamer, van oordeel dat zoo wel het reglement voor de koninklijke akademie van Delft, als de wijze waarop het goevernement getracht heeft dat ten uitvoer te leggen, afkeuring verdienen, en dat dit onderwerp bij de wet behoort te worden geregeld, gaat over tot de orde van den dag."

De heer *Wintgens* deed daarop het volgende voorstel: „De kamer verklaart de handelingen der regering ten opzigte van de koninklijke akademie te *Delft niet goed te keuren*, en gaat over tot de orde van den dag."

De heer *Gevers Deynoot* zeide als lid der kommissie, door de regering benoemd tot onderzoek van dit onderwerp, dat deze die taak had aanvaard, en de zaak onpartijdig en spoedig zou behandelen. Voor 's hands eene afkeuring van de handelwijze der regering uit te spreken achtte hij voorbarig. De heer *van Eck* voerde daarna nog het woord, gelijk ook de heeren *Dirks* en *Olivier*, waarna de beraadslagingen werden gesloten.

Daarna werd de motie van orde van den heer van Hoëvell in stemming gebragt en met 43 tegen 25 stemmen verworpen.

De motie van den heer Wintgens daarentegen werd met 42 tegen 26 stemmen aangenomen.

De voortzetting der beraadslaging is bepaald op morgen, des voormiddags ten 11 ure.

De kommissie van rapporteurs voor het voorstel tot het houden eener enquête omtrent de zeemagt, die Nederland behoeft, heeft daaromtrent haar eindverslag uitgebragt. De dag der behandeling van dit voorstel zal nader worden vastgesteld.

Zitting van zaturdag 14 december.

In den aanvang der zitting van heden werd bepaald, dat de beraadslaging over het voorstel tot het houden eener enquête naar den toestand onzer marine, zal gehouden worden vóór den aanvang der diskussiën over hoofdstuk VIII der begrooting voor 1862 (marine).

De diskussiën werden hervat over de zevende afdeeling (onderwijs) der begrooting van het departement van binnenlandsche zaken voor 1862.

Over de belangen van het hooger onderwijs verlangde geen der leden het woord te voeren.

Met betrekking tot het lager onderwijs betoogde de heer *van Lijnden* dat de wet op het lager onderwijs niet behoorlijk wordt uitgevoerd. De neutraliteit der school werd niet in acht genomen. Het gebruik bij sommige gemeentebesturen om kosteloos onderwijs te doen geven, was een aanslag tegen de bijzondere scholen, die men niet regtstreeks durfde aantasten, terwijl het bovendien onregtvaardig was, dat degenen, die hunne kinderen geen gebruik wilden laten maken van de openbare school, op die wijze toch voor het openbaar onderwijs betalen moesten daar men voor dat doel belastingen van hen hief. Ook de heeren *van Nispen van Sevenaer* en *Meylink* bestreden dat geven van kosteloos onderwijs. De *minister van binnenlandsche zaken* verklaarde, dat de regering niets anders bedoelde dan de wet in haren waren zin en beteekenis toe te passen. Zij kon zich echter niet gebonden achten aan redevoeringen die in de kamer gehouden werden, maar zij hield zich aan de gewisselde stukken. Op eene vraag van den heer Elout van Soeterwoude over de vakcinatie met betrekking tot de schoolgaande kinderen, antwoordde de minister, dat dit onderwerp bij de onderwijswet aan de plaatselijke verordeningen is overgelaten, daar het de policiezorg voor den algemeenen gezondheidstoestand betreft, waarvan de regeling thans nog aan de plaatselijke besturen is overgelaten.

Daarna werden de artt. 93 tot 101 aangenomen. Op art. 102, beurzen voor studerenden f 7000, stelde de heer *Betz* voor, hiervan de verhooging van f 4000 weg te schrappen, die de regering voorstelde om het studeren in de wis- en natuurkunde en de letteren aan te moedigen, ten einde in het gebrek aan docenten bij de gymnasiën te voorzien. Dit amendement werd met 43 tegen 9 stemmen aangenomen.

Art. 103 werd goedgekeurd, waarna de *minister* bij art. 104, waaronder ook een subsidie van f 5000 voor een industrieschool in Twenthe voorkomt, mededeelde dat het de bedoeling der regering wat ook elders industriescholen te beschermen. Een amendement van den heer *van Heukelom* om den totalen post van f 8000 te verminderen met f 3000, werd verworpen. Daarentegen werd op art. 106, reis- en verblijfkosten voor de provinciale inspekteurs van het onderwijs f 7000, een amendement van den heer *Betz*, om die som met f 2000 te verminderen, aangenomen met 48 tegen 21 stemmen.

Op art. 109, subsidiën aan gemeenten als tegemoetkoming in de kosten voor het lager onderwijs f 150,000, werd na eenige diskussie een amendement van den heer *Olivier*, strekkende om dien post met f 50,000 te verminderen, met 37 tegen 32 stemmen aangenomen.

Van art. 110, verschillende uitgaven voor speciale inrigtingen f 303,475 werd de som van f 125,000 voor de gebouwen der kweekscholen voor onderwijzers weggeschrapt, krachtens een amendement van den heer *Betz*, dat met 58 tegen 11 stemmen werd aangenomen.

Bij de achtste afdeeling, kunsten en wetenschappen, ontstond eenige diskussie over art. 114, onderhoud van historische gedenkteekenen f 15,000, waarvan de heer *Dullert* de f 6000 voor restauratie van den dom te Utrecht wilde wegnemen. Dit amendement is echter met 38 tegen 27 stemmen verworpen.

MEMORIE VAN BEANTWOORDING.

Onteigening van perceelen ten behoeve van den aanleg van het kanaal van Apeldoorn naar Dieren.

Uit deze memorie blijkt, dat de regering den weg, door haar bewandeld bij den aanleg van publieke werken, die de toepassing der onteigeningswet vorderen, allezins overeenkomstig de onteigeningswet acht; — dat, nadat de gelden ter bestrijding van de kosten van het kanaal, bij de wet waren vastgesteld, de regering verpligt was uitvoering te geven aan het wettelijk voorschrift en moest overgaan tot de uitvoering der werken, zonder af te wachten, dat eene onteigeningswet tot stand was gekomen, welke ligt in het geheel niet noodig ware; — dat, zoo de aanleg geschiedt op de ontworpen wijze en de werken worden uitgevoerd, waarop thans is gerekend, geene vrees behoeft te bestaan, dat het kanaal niet bevaarbaar *zou zijn te houden*, — *en dat de regering* zich ten sterkste moet verklaren tegen het denkbeeld, om voorloopig het maken der sluiswerken tot verbinding van het kanaal met den IJssel achterwege te laten.

SNELPERSDRUKKERIJ VAN DE GEBROEDERS ABRAHAMS.